De?er Yönelimleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *De?er Yönelimleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19524

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

De?er Yönelimleri Ölçe?i (DYÖ), bireylerin temel de?er yönelimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikolojik araçt?r. Bu ölçek, orijinal bir yap?n?n Türkçe'ye uyarlanmas? çal??mas? olarak H. Çal??kan ve Ç. Karademir taraf?ndan 2014 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, özellikle ergen ve genç yeti?kin popülasyonlar?nda de?er alg?lar?n?, iki temel alt boyut üzerinden incelemektedir: **?yi Olu? De?er Yönelimi** ve **Ba?ar? De?er Yönelimi**. Ölçe?in psikometrik özellikleri, farkl? ö?renci örneklemleri üzerinde geçerlik ve güvenirlik analizleri ile detayl? olarak incelenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

De?er yönelimleri, psikolojik ölçek, uyarlama, gençlik de?erleri, ba?ar? yönelimi, iyi olu?, faktör analizi, Likert.

Yazarlar

Hüseyin Çal??kan, Çi?dem Karademir.

Amaç

De?er Yönelimleri Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin de?erler sistemi içerisindeki yönelimlerini, özellikle ?yi Olu? ve Ba?ar? eksenlerinde, Türk kültürüne uygun bir ?ekilde geçerli ve güvenilir olarak ölçmektir. Ölçe?in uyarlamas?, uluslararas? alanda kullan?lan bir yap?n?n Türkiye'deki ö?rencilerin de?er yönelimlerini saptamada kullan?labilirli?ini ortaya koymay? hedeflemi?tir. Bu sayede e?itim ve psikoloji alanlar?nda de?erler e?itimi ve motivasyon konular?nda ara?t?rmalar yürütülmesine olanak sa?lanm??t?r.

Yap?

De?er Yönelimleri Ölçe?i (DYÖ), toplam 4 maddeden olu?makta olup, iki farkl? alt boyutu ölçmektedir. Ölçe?in k?sa yap?s?, uygulamada pratiklik sa?larken, odakland??? de?er yönelimlerini net bir ?ekilde ay?rmay? amaçlamaktad?r.

Ölçek taraf?ndan ölçülen yap?lar ?unlard?r:

?yi Olu? De?er Yönelimi: Bireyin kendini iyi hissetme, mutluluk ve ki?isel tatmin gibi içsel de?erlere verdi?i önemi ölçer. Bu alt boyut 2 maddeden olu?maktad?r.
Ba?ar? De?er Yönelimi: Bireyin akademik, mesleki veya sosyal ba?ar?ya, d??sal tan?n?rl??a ve yüksek performansa verdi?i de?eri ölçer. Bu alt boyut da 2 maddeden olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, farkl? örneklemler üzerinde hem **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** hem de **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak varsay?lan iki faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?unu göstermeyi amaçlam??t?r.

AFA, ya?lar? 14 ile 18 aras?nda de?i?en (ortalama ya? 15,69) ve 9. ile 11. s?n?flar aras?nda yer alan (N=400) ö?renciler üzerinde yürütülmü?tür. Bu örneklemin %68'i erkek, %32'si k?z ö?rencilerden olu?maktad?r. DFA ise, ya? ortalamas? 16,08 olan (ya? aral??? 14-19) ve yine 9. ile 11. s?n?flarda ö?renim gören (N=203) daha küçük bir örneklemde gerçekle?tirilmi?tir. DFA örnekleminin %54.5'i erkek, %45.5'i k?z ö?rencilerden olu?mu?tur. Her iki analiz de, ölçe?in yap?sal uygunlu?unu de?erlendirmek için kritik ad?mlard?r.

Güvenirlik

DYÖ'nün güvenirlik çal??malar?, test-tekrar test katsay?s?, iç tutarl?k katsay?s? (Cronbach Alfa) ve iki yar? test güvenirlik katsay?lar? üzerinden raporlanm??t?r.

?yi Olu? De?er Yönelimi Boyutu:

Test-tekrar test güvenirlik katsay?s?: .86
?ç tutarl?k katsay?s?: .73
?ki yar? test güvenirlik katsay?s?: .73

Ba?ar? De?er Yönelimi Boyutu:

Test-tekrar test güvenirlik katsay?s?: .83
?ç tutarl?k katsay?s?: .56
?ki yar? test güvenirlik katsay?s?: .58

Elde edilen sonuçlara göre, ?yi Olu? De?er Yönelimi boyutu yüksek düzeyde güvenilirli?e sahipken, **Ba?ar? De?er Yönelimi** boyutunun iç tutarl?k (.56) ve iki yar? test güvenirlik katsay?lar?n?n (.58) nispeten dü?ük güvenirlik de?erleri sergiledi?i belirtilmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek üzere iki a?amal? bir analiz süreci izlenmi?tir. ?lk olarak, 400 ö?renciden olu?an bir ke?if örneklemi üzerinde Aç?mlay?c? Faktör Analizleri (AFA) gerçekle?tirilmi?tir. Bu analizler, maddelerin beklendi?i gibi iki ayr? faktör alt?nda topland???n? göstermi?tir. ?kinci olarak, 203 ö?renciden olu?an ayr? bir örneklem üzerinde Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yap?larak, AFA sonucu elde edilen iki faktörlü yap?n?n model uyumu test edilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

DFA sonuçlar?, ölçe?in iki alt boyuttan (?yi Olu? ve Ba?ar?) olu?tu?unu destekler niteliktedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ortaö?retim ve Lise Ö?rencileri

Ya? Grubu: 14-19 ya? aras?

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik çal??malar? için kullan?lan ilk örneklem (AFA) 400 ö?renciden (9. ve 11. s?n?f), ikinci örneklem (DFA) ise 203 ö?renciden (9. ve 11. s?n?f) olu?maktad?r.

Test Metodolojisi: Ölçek, 6'l? Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?r. Kat?l?mc?lar, kendilerini ne kadar benzettiklerine göre yan?t vermektedirler.

Anahtar Kelimeler

De?erler e?itimi, psikometri, ergenlik, ö?renci motivasyonu, iç tutarl?k, test-tekrar test, AFA, DFA.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hüseyin Çal??kan

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: caliskan06@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2014 y?l?nda yay?nlanan akademik bir makale kapsam?nda uyarlanm??t?r. Akademik amaçl? kullan?mlar için makale referans gösterilmelidir. Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: deger-yonelimleri-olcegi-toad.pdf. Ek olarak, makalenin yay?nland??? dergiye ait link de mevcuttur: ded.dem.org.tr.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Çal??kan, H. ve Karademir, Ç. (2014). De?er Yönelimleri Ölçe?inin Türkçe'ye uyarlanmas?. *De?erler E?itimi Dergisi*, *12*(28), 47-68.

De?er Yönelimleri Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, 6'l? Likert tipi derecelendirme ile yan?tlanmaktad?r (1=bana çok benziyor - 6=bana hiç benzemiyor).

Ölçek toplam 4 madde ve 2 alt boyuttan olu?maktad?r:

?yi Olu? De?er Yönelimi (2 Madde): "A ö?rencisi" ile sen ne kadar benziyorsun?
Ba?ar? De?er Yönelimi (2 Madde): "B ö?rencisi" ile sen ne kadar benziyorsun?

ARABPSYCHOLOGY.COM